

Türkiye Cumhuriyeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına Dair Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğu Hakkında Kanun

(Resmî Gazete ile yayımı : 27.5.1989 Sayı : 20177)

Kanun No. :
3560

Kabul Tarihi :
18 . 5 . 1989

MADDE 1. — Türkiye ile Bangladeş arasında 12 Kasım 1987 tarihinde Ankara'da imzalanan Türkiye Cumhuriyeti ile Bangladeş Halk Cumhuriyeti Arasında Yatırımların Karşılıklı Teşviki ve Korunmasına Dair Anlaşmanın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu Kanunu Bakanlar Kurulu yürütür.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ VE BANGLADEŞ HALK CUMHURİYETİ ARASINDA YATIRIMLARIN KARŞILIKLI TEŞVİKİ VE KORUNMASINA İLİŞKİN ANLAŞMA

Türkiye Cumhuriyeti ve Bangladeş Halk Cumhuriyeti (herbiri «Taraf») olarak aralarında daha geniş kapsamlı ekonomik işbirliğini ve özellikle bir Tarafın vatandaş ve şirketlerinin diğer Tarafın ülkesinde yatırım yapmalarını teşvik arzusuyla,

Anılan yatırımların tabi olacağı uygulamalara ilişkin bir anlaşma akdinin, sermaye ve teknoloji akımı ile tarafların ekonomik gelişmesini teşvik edeceği inancı ile,

İstikrarlı bir yatırım ortamı meydana getirmek ve ekonomik kaynakların en etkin biçimde kullanılmasını sağlamak üzere, yatırımların adilane ve hakkaniyete uygun muameleye tabi tutulmasının gerektiğini kabul ederek,

Yatırımların teşviki ve karşılıklı korunması için bir Anlaşma imzalanması kararıyla, Aşağıdaki gibi anlaşmışlardır :

MADDE I

1. İşbu Anlaşmada :

(a) «Şirket» kâr gayesi taşıyan ister özel, ister kamu kuruluşu olsun; mevzuata göre sınırlı veya sınırsız sorumluluğu haiz tüzelkişi olarak kurulmuş, teşekkül etmiş veya başka bir şekilde teşkil edilmiş şirket, ortaklıklar, dernekler veya diğer teşekküller dahil bir hukukî varlığı ifade eder.

(b) «Bir Tarafın Şirketi», bir Tarafta veya mülkî, mahallî organlarında yürürlükte olan kanun ve mevzuata uygun olarak kurulmuş, tüzelkişilik kazanmış veya başka bir şekilde teşkil edilmiş ve söz konusu Tarafın veya mülkî, mahallî organların tespitine göre,

- (i) Söz konusu Tarafın vatandaşı olan gerçek kişiler veya,
- (ii) Söz konusu Tarafın tespitine göre o Tarafın temsilci veya aracı organlarının kayda değer menfaatleri, bulunan şirketi ifade eder. Bir Tarafın şirketinin hukukî statüsü karşı, Taraf ve mülkî, mahallî organlarınca tanınacaktır.

(c) “Yatırım”, bir Tarafın vatandaşları veya şirketlerince dolaylı ve dolaysız malik olunan veya kontrol edilen ve mal varlığı, özvarlık, borç, alacak ve hizmet ve yatırım sözleşmeleri dahil, diğer Tarafın ülkesindeki her türlü yatırımı ifade eder ve aşağıdakileri ihtiva eder :

- (i) ipotek, ihtiyati haciz ve rehin gibi haklar dahil olmak üzere maddi ve gayrimaddi her türlü mameleki;
- (ii) bir şirketi veya hisse senetlerini veya bir şirketteki başka menfaatleri veya mal varlığından doğan diğer menfaatleri;
- (iii) bir para alacağını veya ekonomik değeri olan ve bir yatırımla ilişkili bulunan bir işlemin yapılması talebini;
- (iv) telif hakları, patentler, markalar, ticarî unvanlar, endüstri tasarımları ticarî sırlar ve “know-how”, ve peştamaliye dahil, sınai mülkiyet haklarını;
- (v) kanun ve sözleşme ile elde edilen her türlü hak ve kanuna uygun olarak sağlanan tüm lisans ve izinleri;
- (vi) hâsılâtın ve kredi anlaşmalarından doğan anapara ve faiz ödemelerinin yeniden yatırımı;

d) “malik olmak veya kontrol etmek”, her nerede bulunursa bulunsun, bağlı şirketleri veya iştirakleri yoluyla dahi dolaylı veya dolaysız mülkiyeti veya kontrolü ifade eder.

(e) “bir Tarafın vatandaşı” yürürlükteki mevzuata göre bir Tarafın vatandaşı olan gerçek kişiyi ifade eder.

(f) “hâsılât”, kâr, temettü, sermaye kazancı, royalti ödemesi, idarî ve teknik bir yardım veya diğer ücret ve aynı ödemeler dahil, bir yatırımdan veya bir yatırım ile ilgili olarak elde edilen bir meblağı ifade eder.

(g) “ilgili faaliyetler”, işin yürütülmesi, sözleşmelerin yapılması, kontrol ve infazı, her türlü malın iktisabı, fonlar dahil kullanımı, muhafazası ve tasarrufu, hisse senetlerinin satın alınması ve ihraç edilmesi ve ithalatta döviz satın alınması için şirketlerin, acentaların, temsilciliklerin, büroların, fabrikaların veya diğer tesislerin organizasyonu, kontrolü, işletilmesi, bakımı ve tasfiyesini ifade eder.

2. Taraflardan her biri, herhangi bir üçüncü ülke vatandaşları tarafından kontrol edilen kendi şirketlerinden herhangi birine veya karşı Tarafın bir şirketine, anlaşma ile sağlanan avantajları tanımamak hakkını mahfuz tutar; ancak Taraflardan her biri bu nedenle, işbu Anlaşmanın sağladığı menfaatlerin karşı Tarafın bir şirketine teşmil edilmemesini kararlaştırırsa, duruma her iki Taraf için tatminkâr bir çözüm aramak üzere karşı Tarafıla vakit geçirmeden istişareye girecektir. Bu hak hukuki statünün tanınması ve adlî mercilere başvurma hallerinde uygulanmaz.

3. Mal varlıklarının yatırımı veya yeniden yatırım biçiminde herhangi bir değişiklik, bunların yatırım olma niteliğini bozamaz.

MADDE II

1. Taraflardan her biri, üçüncü ülkenin vatandaş ve şirketlerinin benzer yatırımlarına uygulanan daha az elverişli olmamak kaydıyla ve kendi kanun ve yönetmelikleri çerçevesi içinde,

kendi ülkesinin vatandaş ve şirketlerinin yatırımlarına uygulanandan daha az elverişli şartlarda olmamak kaydıyla, kendi ülkesinde yatırımlara ve ilgili faaliyetlere müsaade edecektir.

2. Taraflardan her biri tesis olunan yatırım ve ilgili faaliyetlere benzeri durumlarda kendi vatandaşlarının ve şirketlerinin yatırımları ile üçüncü bir ülke vatandaş ve şirketlerinin yatırımlarına uyguladığı muameleden hangisi en elverişli ise ondan daha az elverişli olmayan bir muamele uygulayacaktır.

3. Yabancıların ülkeye giriş ve geçici kalış mevzuatına uygun olarak taraflardan herbirinin vatandaşlarının, kendilerinin veya kendilerini istihdam eden birinci Tarafın şirketinin önemli bir miktar sermaye veya başka kaynak taahhüdünde bulunduğu veya bulunmak üzere olduğu yatırım kurulması, geliştirilmesi, idaresi şartıyla veya işletilmesi için tavsiyede bulunmak üzere, diğer Tarafın ülkesine girmesine ve kalmasına müsaade edilecektir.

4. Bir Tarafın kanun veya yönetmeliklerine uygun olarak kurulan ve karşı Tarafın vatandaş veya şirketlerinin yatırımları olan şirketler, seçtikleri üst düzey personelini, tabiyetlerine bakılmaksızın istihdam etmeye mezun olacaklardır.

5. Taraflardan her biri yatırımlarla ilgili olan veya yatırımlara tesir edecek olan bütün Kanun, Yönetmelik, Tebliğ ve usulleri yayınlayacaktır.

MADDE III

1. Yatırımlar, kamu yararı amacı ile yapılacaklar dışında ve ayırım gözetmeyecek şekilde ve yeterli ve etkin tazminatın zamanında ödendiği ve yürürlükteki Madde II (2)'de konu edilen genel prensiplere uygun olarak hareket edildiği haller dışında dolaylı veya doğrudan doğruya kamulaştırılmayacak ve devletleştirilmeyecek kamulaştırma veya devletleştirmeye "kamulaştırma" eşit işlemlere tabi tutulmayacaktır.

2. Tazminat, kamulaştırma kararının alındığı veya öğrenildiği anda, kamulaştırılan yatırımın adil piyasa değerine eşit olacaktır. Tazminat gecikmeksizin ödenecek, tamamiyle nakite çevrilebilecek ve serbestçe transfer edilebilecektir.

3. Bir Tarafın vatandaşları veya şirketleri, yatırımlarının karşı tarafın memleketinde savaş, ayaklanma, iç karışıklıklar veya benzeri olaylar yüzünden zarara uğramaları halinde; o ülke tarafından öyle bir durumda kendi veya üçüncü bir ülke vatandaşları veya şirketlerine uygulanılacak muameleden daha az elverişli şartlarda olmamak kaydıyla, hangisi daha elverişli ise o muameleye tabi tutulacaktır.

MADDE IV

1. Taraflardan her biri, yatırımlarla ilgili bütün transferleri kendi ülkesinden ve dışarı serbestçe ve gecikmeksizin gerçekleştirmesine müsaade edecektir. Transferler : (a) hâsılatı, (b) Madde III çerçevesinde tazminatı, (c) bir yatırımın anlaşmazlığından doğan ödemeleri, ve (d) yatırımın bütününün veya bir kısmının satışı veya tasfiyesinden elde edilenleri ihtiva eder.

2. Transferler, transferin yapılacağı para birimi veya birimlerine transfer anındaki spot muamelelere uygulanan cari kur uygulanarak serbest döviz olarak yapılacaktır.

3. Yukarıdaki 1 ve 2'nci paragraflardaki hükümlere rağmen, taraflardan her biri (a) bu madde uyarınca izin verilen transferlerin, ilgili tarafça gecikmeksizin ve 1'inci ve 2'nci parag-

raflardaki hakların özüne halel getirmemek kaydıyla nasıl yapılacağına ilişkin usulleri öngören, (b) döviz transferlerinin rapor edilmesini gerektiren, (c) temettü veya diğer transferlerde uygulanan stopaj gibi vergileri ihdas eden kanun ve kararnameleri muhafaza edebilirler. Ayrıca, taraflardan her biri kanunlarını eşitlikle, ayırım gözetmeksizin ve iyi niyetle uygulamak suretiyle, yatırımlarını alacaklılarının haklarının korunmasını veya mahkeme kararlarının yerine getirilmesini sağlar.

MADDE V

Taraflar, Anlaşma ile ilgili herhangi bir anlaşmazlığı çözümlmek veya anlaşmanın uygulanması veya yorumlanmasına ilişkin herhangi bir hususu görüşmek üzere taraflardan birinin talebi üzerine vakit geçirmeden istişarede bulunmayı kabul ederler.

MADDE VI

1. Bu maddeye göre, yatırım anlaşmazlığı : (a) bir Tarafın yabancı yatırımlarla ilgili makamının, söz konusu vatandaş veya şirkete sağladığı herhangi bir yatırım müsaadesinin uygulanması veya yorumlanması; (b) bir yatırım ile ilgili olarak ve işbu Anlaşma ile verilen veya yaratılan herhangi bir hakkın çiğnendiğinin iddia edilmesi ile ortaya çıkan anlaşmazlıkları ifade eder.

2. Bir Taraf ile, karşı Tarafın vatandaşı veya bir şirketi arasında yatırım anlaşmazlığı vukuunda, anlaşmazlık, öncelikle, iyi niyetle girişilecek istişare ve müzakerelerle çözümlenmeye çalışılacaktır. Bu istişare ve müzakerelerin başarılı olmaması halinde daha önceden kararlaştırılmış herhangi bir usule uygun olarak çözüm bir mercie tevdi edilecektir.

3. (a) ilgili vatandaş veya şirket, anlaşmazlığın vukuundan itibaren bir yıl geçtikten sonra herhangi bir zamanda, anlaşmazlığın hakem marifetiyle çözümlenmesi için Uluslararası Yatırım Anlaşmazlıklarının Merkezi'ne ("Merkez") başvurmayı seçtiğini yazılı olarak bildirebilir.

(b) bu şekilde, Taraflardan her biri, yatırım anlaşmazlığının, hakem marifetiyle çözümlmesi için Merkez'e başvurulmasına muvafakat etmektedir.

(c) bu gibi anlaşmazlıkların hakem marifetiyle çözümlmesi, Devletler veya Devletlerin Vatandaşları Arasındaki Yatırım Anlaşmazlıklarının Çözümlenmesine İlişkin Konvansiyonun hükümleri ve Merkezin "Tahkim Kuralları" çerçevesinde yapılacaktır.

4. Yatırım sözleşmesinde belirtilen ve kamulaştırmaya ilişkin bir anlaşmazlığın çözümü için getirilen kurallar bağlayıcı olmağa devam edecekler ve yatırım sözleşmesinin mahallî kanunların ve hakem kararlarının tenfizine dair yürürlükteki uluslararası anlaşmaların ilgili hükümlerine uygun olarak tatbik edilecektir.

MADDE VII

1. Taraflar, işbu Anlaşmanın yorumu veya uygulaması konusunda aralarında vaki olan herhangi bir anlaşmazlığı, iyi niyet ve işbirliği ruhu içinde ve adil bir şekilde çözümlenmeye çalışacaklardır. Bu bakımdan, Taraflar bu gibi çözümlere varmak için dolaysız ve anlamlı müzakerelerde bulunmayı kabul ederler. Bu müzakereler başarısızlıkla sonuçlanırsa, Taraflardan herhangi birinin talebi üzerine, anlaşmazlık uluslararası hukukun tatbiki kabil mevzuatına göre bağlayıcı karar verilmesi için tahkime götürülebilir.

2. Talebin tebellüğünden itibaren iki ay içinde, her bir Taraf birer hakem tayin edecek ve bu iki hakem, üçüncü bir devletin vatandaşı olan üçüncü bir hakemi başkan olarak seçeceklerdir. Taraflardan biri belirtilen zaman içinde bir hakem tayin etmezse, karşı Taraf, Uluslararası Adalet Divanı'nın Başkanından bu tayini yapmasını talep edebilir.

3. Hakem Heyetinin bu Anlaşmanın diğer hükümleriyle bağdaşacak şekilde usul hukuku kuralları üzerinde anlaşması için, Başkanının seçim tarihinden itibaren, 3 aylık bir süresi olacaktır, böyle bir anlaşma olmadığı takdirde, Hakem Heyeti Uluslararası Adalet Divanı Başkanından genellikle benimsenen Uluslararası tahkim kurallarını dikkate alarak usul hukuk kurallarını tayin etmesini talep edecektir.

4. Tahkim isteyen tarafın anlaşmazlığı dolaysız ve anlamlı istişare ile çözmeye çalışmış olduğunun tespiti üzerine Hakem Heyeti anlaşmazlığın esasları üzerinde tahkim görevine başlar.

5. Üzerinde başka türlü bir anlaşmaya varılmadığı takdirde; bütün başvuruların duruşmaların, üçüncü hakemin seçilme tarihinden itibaren sekiz ay içinde yapılmış tamamlanmış olması gerekir ve Hakem Heyeti son sunuş tarihinden yada duruşmaların kapanış tarihinden itibaren, hangisi daha sonra ise, iki ay içinde kararını verecektir.

6. Başkan ve diğer hakemlerce yapılan masraflar ve diğer tahkim giderleri taraflarca eşit olarak ödenecektir. Bununla birlikte, Hakem Heyeti giderlerin daha fazla bir nispetinin Taraflardan biri tarafından ödenmesine resen karar verebilir.

7. Bu madde, Madde VI çerçevesi içinde Merkeze sunulmuş ve halen Merkez'de çözüm bekleyen bir anlaşmazlığa uygulanamayacaktır.

MADDE VIII

Madde VI ve VII'nin hükümleri (a) ihracat kredisi garanti veya sigorta programlarından veya (b) tarafların anlaşmazlıkları başka yollar ile çözümlenme konusunda üzerinde anlaştukları diğer resmî kredi, garanti veya sigorta muamelelerinden doğacak anlaşmazlıklara uygulanmayacaktır.

MADDE IX

Bu Anlaşma, yatırımları ve ilgili faaliyetleri, benzer durumlarda anlaşma ile sağlananlardan daha elverişli bir muameleye tabi kılan,

a) Taraflardan her birinin kanunları, kararnameleleri ve tebliğleri veya idarî veya adlî kararlarına;

b) Uluslararası hukuki yükümlülüklerine; veya

c) Taraflardan herhangi biri tarafından, bir yatırım sözleşmesi veya yatırım izni kapsamındaki de dahil üstlenilen yükümlülüklerine;

aykırı olmayacaktır.

MADDE X

1. Bu Anlaşma, Tarafların herhangi birinin kamu düzeni ve ahlakının korunması, uluslararası barışın veya güvenliğin temini veya idamesi yada temel güvenliğinin sağlanmasına ilişkin yükümlülüklerinin ifası için gerekli önlemler almasını engellemez.

2. Bu Anlaşma, Tarafların yatırımların tesisi için özel formaliteler tayin etmesine mani değildir; ancak, bu formaliteler Anlaşmadan doğan hakların özüne zarar vermeyecektir.

MADDE XI

Taraflardan herbiri vergi politikaları açısından diğer Tarafın vatandaş ve şirketlerinin yatırımlarına hakkaniyetle ve eşit muamele yapmaya özen gösterecektir.

MADDE XII

1. Bu Anlaşma onay belgelerinin teatisinin tamamlanmasından otuz gün sonra yürürlüğe girecektir. Bu Anlaşma on yıllık bir süre için yürürlükte kalacak ve maddenin 2 nci paragrafına göre sona erdirilmedikçe yürürlükte kalmaya devam edecektir. Anlaşmanın yürürlüğe girdiği tarihte mevcut olan yatırımlar yanında, bu tarihten sonra yapılan veya iktisab edilen yatırımlara da uygulanacaktır.

2. Taraflardan her biri, yazılı olarak diğer Tarafa bir yıl önceden feshi ihbarla bulunarak, Anlaşmayı başlangıç süresi olan on yılın bitiminden veya bundan sonra her an sona erdirebilir.

3. Bu Anlaşma Taraflar arasında yazılı bir anlaşma ile tadil edilebilir. Herhangi bir tadilat, Taraflardan her birinin, diğer Tarafa tadilatın yürürlüğe girmesi için gerekli tüm dahili formaliteleri tamamladığını bildirmesi üzerine, yürürlüğe girecektir.

4. Bu Anlaşmanın son bulmasının önce yapılan veya iktisap edilen dolayısıyla Anlaşmanın uygulandığı yatırımlara Anlaşmanın sona ermesinden önceki diğer bütün maddelerinin hükümleri, söz konusu sona erme tarihinden itibaren ilave bir on yıl daha yürürlükte kalacaktır.

Bu Anlaşma, Tarafların mülkî ve mahalfî organları için de geçerli olacaktır.

Bu Anlaşmayı Tarafların tam yetkili temsilcileri imzalamışlardır.

İngilizce, Türkçe ve Bengali dillerinde ve her metin aynı derecede geçerli olmak üzere ikişer metin olarak Ankara'da 12.11.1987'de akdedilmiştir. Yorumda anlaşmazlık olması halinde İngilizce metin geçerli olacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

BANGLADEŞ HALK CUMHURİYETİ
HÜKÜMETİ ADINA

BU KANUNA AİT TUTANAKLAR

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Cilt	Birleşim	Sayfa
3	32	449
24	70	161
27	90	262:263,268,307:311

I - Gerekçeli 233 S. Sayılı Basmayazı Türkiye Büyük Millet Meclisinin 90 ıncı Birleşim tutanağına bağlıdır.

II - Bu Kanunu; Türkiye Büyük Millet Meclisinin Dışişleri ve Plan ve Bütçe Komisyonları görüşmüştür.

III - Esas No. : 1/408